

UNA HISTÒRIA DE LA SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA

Cristina Junyent*

Noranta anys no són pocs, especialment per a una institució del nostre país. Són els anys que ha fet la Societat Catalana de Biologia (SCB), profundament afectada per la història del segle.

El 14 de desembre de 1912, van reunir-se al Laboratori Municipal de Barcelona (dirigit aleshores per Ramon Turró) “uns pocs homes interessats en el creu de les ciències biològiques pures”, segons August Pi-Sunyer, per celebrar una primera sessió científica. Eren un grup de “biòlegs” (metges, veterinaris, farmacèutics –encara faltaven quaranta anys perquè hi hagués estudis de biologia), que volien conèixer el contingut biològic bàsic rere l’empirisme que practicaven. Així, amb Pi-Sunyer com a president, es va fundar la Societat de Biologia de Barcelona.

Cal entendre-ho en un entorn científic que ja havia assimilat la teoria de l’evolució de Darwin i que, amb la recuperació de la teoria de l’herència de Mendel el 1901, propiciava una nova manera d’entendre la biologia. El 1904 Ramón y Cajal va obtenir el premi Nobel per la teoria de la neurona, concebuda no gaire lluny de la seu actual. També era l’època de les vacunes, les vitamines i la comprensió del metabolisme. L’entorn social de la Catalunya del 1912 era de gran eferescència política i de creixent supremacia del catalanisme en la vida política: era la Catalunya de la Renaixença, dels moviments civils.

La SCB es va consolidar com a filial de l’Institut d’Estudis Catalans amb delegacions a València, activitats científiques, congressos (de metges i biòlegs) i l’edició d’una revista (*Treballs*). El darrer número d’aquella època (el 17) es va haver de cremar el febrer del 1936.

El desmembrament social de la postguerra no va permetre plantejar-ne el retorn; fins al 1962, la SCB no va reiniciar les activitats a la clandestinitat. I, com a constant, “la Societat, iniciada majoritàriament per

**«ALGÚ ES DEU PREGUNTAR SI
REALMENT HA VALGUT
LA PENA D’ESFORÇAR-SE
TANT PER REFER
LA SOCIETAT DE BIOLOGIA:
AQUELLA MASSIVA
PARTICIPACIÓ
DE LA JOVENTUT EM VA
CONVÈNCER QUE REALMENT
PAGAVA LA PENA D’HAVER
IMPEL·LIT LA RESTAURACIÓ
DE LA SCB»**

metges –biòlegs en el fons, però només en el fons– necessitava imperiosament l’aportació dels biòlegs bàsics”, segons Josep Alsina i Bofill, el primer president de la represa. I el principal motor, Pere Babot, aconseguí que els científics bàsics de la universitat expliquessin els nous avenços en biologia als socis, molts d’ells metges. Segueix Alsina: “Babot ho fou tot a la Societat: secretari, oficial de secretaria, tresorer, comptador, cobrador, repartidor de convocatòries i de les publicacions, missatger entre autors,

correctors i impremta, transportant textos que finalment calia sotmetre a la severa oficina lexicogràfica de l’Institut... en diríem el *basso continuo*, que com a bon *basso* no ofegava sinó que sostenia.”

El nombre de socis augmentava, i la SCB es va organitzar de manera més sistemàtica; altre cop, havia aglutinat gran part de la comunitat científica biomèdica. I, amb perspectives de seguir: del gener del 1967 al maig del 1968 foren més nombrosos els estudiants incorporats a la Societat que no els llicenciats.

Aquell futur d’aleshores ja ha arribat. Gràcies a la contribució de molts dels científics de Catalunya i del País Valencià, que han estat membres del consell directiu, coordinadors de seccions especialitzades o participants, la SCB ha arribat fins al norantè aniversari.

“Algú es deu preguntar si realment ha valgut la pena d’esforçar-se tant per refer la Societat de Biologia –es deia Alsina i Bofill el 1985–, aquella massiva participació de la joventut em va convèncer que realment pagava la pena d’haver impel·lit la restauració de la SCB.” Per això, si hi ha algun estudiant de biologia, de medicina, o de qualsevol àrea afí que em llegeix, a ell (o ella –estaria bé trencar el sostre de vidre) m’adreço, per tal que segueixi el camí de l’evolució. ☺

* Universitat Pompeu Fabra, Societat Catalana de Biologia
MÉS INFORMACIÓ I DOCUMENTS
www.iecat.net/scb